

Veľký piatok

Naháč, 29. marec 24

Jn 18,1 – 19, 42

Milé sestry a bratia v Kristovi

Smrť nepatrí k obľúbeným témam našich rozhovorov. Všetci o nej vieme, ale radšej ju nespomíname, aj v reči sa jej radšej vyhýbame. Je to prirodzené - a okrem nevdle ktorú myšlienka na smrť v nás spôsobuje, okrem bolestivých spomienok na smrť našich blízkych, na bolesť rozlúčky s nimi - nás smrť do istej miery aj ponizuje. Pripomína nám, že nemáme všetko vo svojich rukách, vo svojej moci. Smrť narúša našu predstavu o vševládosti človeka, ktorý vie zobrať všetko do svojich rúk a hrdo riešiť všetky problémy.

Smrť nám pripomína, že napriek všetkým úspechom život človeka nemôžeme zbožštiť. Naopak, akákoľvek snaha v tomto smere sa ukazuje byť proti prírode. Dokonca aj umelé predlžovanie života človeka má svoje odvrátené stránky, ktoré si dnes čoraz viac ľudí uvedomuje, najmä keď na svojich blízkych vnímajú utrpenie staroby a často sú potom schopní ísť do opačnej krajnosti.

Veľká noc ale nie je len oslavou nového života. Ona nám paradoxne pripomína že k tomuto novému životu patrí aj smrť, smrteľnosť. K novému životu sa prechádza cez odumretie tomu starému. Život a smrť sú akoby dve strany tej istej mince. K čomu nás teda smrť otvára, čomu nás smrteľnosť nášho života učí?

Náš viedenský profesor teológie napísal dávnejšie knihu Cena smrteľnosti. Samotný názov sa dá chápať dvojakým spôsobom, výraz cena má dva zmysly. Cena je na jednej strane to, čo musíme zaplatiť za niečo, aby sme to získali. Ale aj v slovenčine používame výraz cena pozitívne - ako ocenenie; je to hodnota niečoho, niekedy až vyznačenie, vyznamenanie – práve pod názvom Cena udeľujú sa napr. rôzne štátne vyznamenania, ocenenia. A tak je to aj s našou smrteľnosťou. Smrť, smrteľnosť je cena, ktorú musíme zaplatiť za život. Aby sme mohli prejsť zo smrti do nového života. Smrť je takto cenou za nový život, ktorý sa nám cez vieru otvára.

Ale cenu smrti môžeme chápať aj v pozitívnom slova zmysle, ako ocenenie. Ako to, čo nás posúva na našej ceste smerom k hlbším hodnotám v živote. Smrť, smrteľnosť nás otvárajú na našej ceste za hlbším životom. To nám naznačuje aj modlitba, ktorou sa prihovárime Bohu. Modlitbou dávame najavo, že odumierame klamlivému pocitu hrdej všemohúcnosti, a namiesto toho sa otvárame pre iné centrum moci - mimo nás samotných. A rovnako prijatie smrteľnosti - podobne ako modlitba – nás otvára pre skutočné hodnoty života.

Keď sa napríklad dozvieme, že nám blízky človek bude musieť v dohľadnej dobe zomrieť, čo mu môžeme dať, ako mu môžeme pomôcť? Myslím, že najkrajšie je, ak sa budeme snažiť byť s ním čo najviac spolu. Smrť nás takto otvára hlbšej láske.

Aj keď pašie Ježiša vykreslili v jeho suverenite, predsa jeho smrť a ukrižovanie sme mohli vnímať ako smrť človeka. Ako niečo, čím bol Ježiš solidárny s nami ľuďmi, s našou smrteľnosťou. Ježiš na kríži bol ešte viac človekom, najmä vo chvíli svojej smrteľnej modlitby: Bože môj, Bože môj prečo si ma opustil. Táto modlitba vyjadrovala jeho ľudskosť, vzdanie sa svojej moci, konečné otvorenie sa moci

Boha Otca. Tak ako to vyjadril aj jeden zo stojacich pod krížom: „iných zachraňoval, sám seba nevedel zachrániť.“

Ale práve tam sa začal jeho nový život. Tam sa začalo naplňovať to, že smrť v jeho prípade nemala posledné slovo. A tak je to aj s nami. Možno to ešte nevieme dostatočne dobre vnímať, možno nám ešte k tomu chýbajú nejaké skúsenosti, alebo čas. Ale každopádne dnešok, kríž, smrteľnosť nás chcú povzbudiť, aby sme sa nebáli hľadať ten hlbší tón vo svojom živote, ku ktorému nás Boh otvára.

Viliam Arbet